

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

cu privire la respingerea recursului depus de Casa Națională de Asigurări Sociale a Republicii Moldova,

în cauza de contencios administrativ, intentată la acțiunea depusă de Tricolici Ion către Casa Națională de Asigurări Sociale a Republicii Moldova cu privire la anularea actelor administrative individuale și obligarea autorității publice de a emite act administrativ individual favorabil,

împotriva încheierii din 05 noiembrie 2024 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a declarat inadmisibil apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale a RM, împotriva hotărârii din 07 mai 2024 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, pe motiv că motivarea apelului a fost depusă după expirarea termenului prevăzut la art. 232 alin. (2) din Codul administrativ.

(Dosarul nr. 3r-299/24
NR. PIGD 2-23074281-01-3r-17122024)

Neprezentarea motivării cererii de apel în termenul stabilit de art.232 alin.(2) din Codul administrativ. Omisiunea respectării condițiilor de înaintare a cererii privind repunerea în termenul de prezentare a motivării apelului stipulate la art. 65 din Codul administrativ.

Au examinat anterior cauza judecătoreii:

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (V. Sîrbu)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (Gh. Mîra, Gr. Grigore, A. Bostan)

12 februarie 2025

Textul corespunde originalului

Examinând în lipsa părților recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale a RM,

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte,*

Ion Malanciuc,

Diana Stănilă, *judcători,*

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 24 mai 2023, Tricolici Ion a înaintat acțiunea în contencios administrativ împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la anularea actelor administrative individuale și obligarea autorității publice de a emite act administrativ individual favorabil.

POZIȚIA PRIMEI INSTANȚE

2. Prin hotărârea din 07 mai 2024 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru s-a admis acțiunea în contencios administrativ înaintată de Tricolici Ion către Casa Națională de Asigurări Sociale a RM cu privire la anularea actelor administrative individuale și obligarea autorității publice de a emite act administrativ individual favorabil. S-a anulat Decizia CTAS Călărași cu nr. 10/2023/15846 din 11 aprilie 2023 și răspunsul CNAS cu nr. 950/23 din 10 mai 2023. S-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale în condițiile legii să emită act administrativ individual favorabil prin care să efectueze recalcularea cuantumului pensiei a lui Tricolici Ion, cu achitarea pensiei neachitate în cuantum de 75% din solda lunară, luându-se în considerare Certificatul nr. 34/20-7531431 din 30 martie 2023. S-a încasat din contul Casei Naționale de Asigurări Sociale a RM în beneficiul lui Tricolici Ion suma de 6 000,00 de lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE APEL

3. Invocând ilegalitatea hotărârii instanței de fond, la 05 iunie 2024, prin intermediul poștei electronice (f.d.40), Casa Națională de Asigurări Sociale a RM a depus apel (nemotivat) împotriva hotărârii din 07 mai 2024 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru. Totodată, menționând că argumentele detaliate vor fi prezentate suplimentar după luarea cunoștinței cu partea motivată a hotărârii contestate (f.d.41).

4. Ulterior, la 31 octombrie 2024, prin intermediul poștei electronice (f.d.59), Casa Națională de Asigurări Sociale a RM a depus motivarea apelului împotriva hotărârii din 07 mai 2024 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, prin care a solicitat admiterea apelului, casarea hotărârii primei instanțe cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care acțiunea depusă de Tricolici Ion să fie respinsă ca neîntemeiată (f.d.60/62).

5. Prin încheierea din 05 noiembrie 2024 a Curții de Apel Chișinău, s-a declarat inadmisibil apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale a RM, împotriva hotărârii din 07 mai 2024 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, pe motiv că motivarea apelului a fost depusă după expirarea termenului prevăzut la art. 232 alin. (2) din Codul administrativ.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE RECURS

6. La 25 noiembrie 2024, prin intermediul poștei electronice (f.d.70), Casa Națională de Asigurări Sociale a RM a depus recurs împotriva încheierii din 05 noiembrie 2024 a Curții de Apel Chișinău (f.d.72/73).

6.1. În motivarea recursului a invocat că din considerentul că reprezentantul Casei Naționale de Asigurări Sociale a RM, pe cauza dedusă judecății, în perioada 28 octombrie – 30 octombrie 2024, s-a aflat în concediu anul de odihnă, apelul motivat a fost depus la data de 31 octombrie 2024.

6.2. Astfel, recurenta a susținut că depunerea motivării apelului peste termen, a avut loc din motive independente de voința sa, or, la caz, Casa Națională de Asigurări Sociale a RM, a fost în imposibilitate de a respecta termenul de depunere a cererii de apel.

6.3. În continuare, recurenta a notat că pornind de la respectarea dreptului la un proces echitabil, care include și dreptul de acces la justiție, garantat de art. 6 § 1 al Convenției pentru Apărarea Drepturilor Omului și a libertăților fundamentale, art. 20 al Constituției Republicii Moldova și art. 5 din Codul de procedură civilă, precum și dreptul la un remediu efectiv conform art.13 CEDO, circumstanțele relatate generează casarea încheierii contestate. Or, în caz contrar, partea apelantă ar fi lipsită de posibilitatea de a-și valorifica drepturile procedurale conform normelor în vigoare, garantate atât de legislația națională, cât și de Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.”

6.4. În final, recenta a solicitat admiterea recursului, casarea încheierii contestate cu emiterea unei noi încheierii prin care Casa Națională de Asigurări să fie repusă în termenul de declarare a apelului.

7. La 17 decembrie 2024, Curtea Supremă de Justiție, prin intermediul poștei electronice (f.d.80), a expediat în adresa avocatului Vladimir Kovali, care acționează în interesele lui Ion Tricolici copia recursului declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale a RM, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței.

8. La 18 decembrie 2024, prin intermediul poștei electronice (f.d.81) avocatul Vladimir Kovali, acționând în interesele lui Ion Tricolici a depus referința împotriva recursului declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale a RM, împotriva încheierii din 05 noiembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, prin care a solicitat respingerea acestuia ca inadmisibil (f.d.82/84).

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

9. Art. 241 alin. (1) din Codul administrativ, prevede că:

„Încheierile primei instanțe și ale instanței de apel pot fi contestate cu recurs, separat de hotărâre, în cazurile prevăzute de prezentul cod și de alte legi.”

10. Art. 242 din Codul administrativ, stipulează că:

„Recursul împotriva încheierii judecătorești se depune motivat la instanța de judecată care a emis încheierea contestată în termen de 15 zile de la notificarea încheierii judecătorești, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de judecată care a emis încheierea contestată transmite neîntârziat recursul împotriva încheierii judecătorești împreună cu dosarul judiciar instanței competente să soluționeze recursul.”

11. Art. 191 alin. (5) lit. b) din Codul administrativ, prevede că:

12. „Curtea Supremă de Justiție soluționează cererile de recurs împotriva hotărârilor, a deciziilor și a încheierilor curților de apel.”

13. Art. 232 din Codul administrativ, reglementează că:

„Apelul se depune la instanța de judecată care a emis hotărârea contestată în termen de 30 de zile de la pronunțarea dispozitivului hotărârii, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de judecată care a emis hotărârea contestată transmite neîntârziat apelul împreună cu dosarul judiciar, după motivarea hotărârii, instanței de apel.

Motivarea apelului se prezintă la instanța de apel în termen de 30 de zile de la data notificării hotărârii motivate. Dacă se depune împreună cu apelul, motivarea apelului se depune la instanța de judecată care a emis hotărârea contestată.”

14. Art. 243 alin. (2) din Codul administrativ, prevede că:

„Instanța competentă soluționează recursul împotriva încheierilor judecătorești fără ședință de judecată. Dacă consideră necesar, instanța competentă poate cita participanții la proces.”

15. Art. 243 alin. (1) lit. b) din Codul administrativ:

„(1) Examinând recursul împotriva încheierii judecătorești, instanța adoptă una dintre următoarele decizii:

b) respinge recursul.”

16. Art. 96 alin. (1) din Codul administrativ, reglementează că:

„Notificările și comunicările către participanții la procedura administrativă se realizează în orice formă de comunicare adecvată, rapidă și eficientă din punctul de vedere al costurilor. Comunicarea prin mijloace electronice are prioritate dacă este adecvată obiectului comunicării și acceptată de participantul la procedură.”

17. Art. 97 alin. (1) și alin. (3) din Codul administrativ, prevede că:

„Notificarea este comunicarea, dispusă de autoritatea publică, a unui înscris în forma stabilită de prezentul cod. Autoritatea publică poate alege între următoarele forme de notificare: a) notificare prin act de recunoaștere a recepționării; b) notificare prin poștă cu act de notificare; c) notificare prin poștă cu scrisoare recomandată; d) notificare prin poștă electronică sau prin mijloace electronice de comunicație dedicate.”

18. Art. 109 din Codul administrativ, reglementează că:

„un înscris poate fi notificat prin poștă cu scrisoare recomandată cu aviz de recepție. Pentru probarea notificării este suficient avizul de recepție.”

19. Art. 24 din Codul administrativ, prevede că:

„Participanții la procedura administrativă și procedura de contencios administrativ trebuie să își exercite drepturile și să își îndeplinească obligațiile cu bună-credință, fără a încălca drepturile procesuale ale altor participanți. Participantul care își exercită drepturile procesuale în mod abuziv și nu își îndeplinește obligațiile procesuale cu bună-credință răspunde potrivit legii pentru prejudiciile materiale și morale cauzate.”

20. Art. 237 alin.(1) din Codul administrativ, prevede că:

„(1) Prevederile art.65 alin.(1)–(3) și (5) se aplică corespunzător pentru repunerea în termenul de apel și în termenul de prezentare a motivării apelului.”

21. Art.65 alin.(1)-(2) din Codul administrativ, reglementează că:

„(1) Dacă o persoană, din motive independente de voința ei, nu a putut respecta un termen legal, atunci, la cerere, ea poate fi repusă în termen. Culpă unui reprezentant legal sau împuternicit se atribuie reprezentatului.

(2) Cererea de repunere în termen se depune în termen de 15 zile de la înlăturarea impedimentului. La cerere se anexează probele care confirmă faptele pe care aceasta se întemeiază și, suplimentar, se recuperează acțiunile omise.

MOTIVAREA INSTANȚEI

22. Referitor la termenul de declarare a recursului, Completul de judecată constată că încheierea din 05 noiembrie 2024 a Curții de Apel Chișinău a fost notificată Casei Naționale de Asigurări Sociale a RM, prin poșta electronică, la adresa e-mail: secretariat@cnas.gov.md, la data de 12 noiembrie 2024, ora 13:47, fapt confirmat prin extrasul din poșta electronică anexat la materialele cauzei (f.d.68). Astfel, recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale a RM, la 25 noiembrie 2024, prin intermediul poștei electronice (f.d.70), este în termenul prevăzut de art. 242 din Codul administrativ.

23. În continuare, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție, analizând prevederile art. 243 alin. (2) din Codul administrativ (a se vedea pct. 16), a decis examinarea cererii de recurs fără înștiințarea participanților la proces, cu plasarea datei ședinței pe pagina web a Curții Supreme de Justiție, fiind inoportună invitarea părților, întrucât argumentele expuse în cererea de recurs au fost formulate cu suficientă precizie pentru a permite instanței examinarea acesteia.

24. Cu referire la situația din speță, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că, prin hotărârea din 07 mai 2024 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru s-a admis acțiunea în contencios administrativ înaintată de Tricolici Ion. S-a anulat Decizia CTAS Călărași cu nr. 10/2023/15846 din 11 aprilie 2023 și răspunsul CNAS cu nr. 950/23 din 10 mai 2023. S-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale în condițiile legii să emită act administrativ individual favorabil prin care să efectueze recalcularea cuantumului pensiei a lui Tricolici Ion, cu achitarea pensiei neachitate în cuantum de 75% din solda lunară, luându-se în considerare

Certificatul nr. 34/20-7531431 din 30 martie 2023. S-a încasat din contul Casei Naționale de Asigurări Sociale a RM în beneficiul lui Tricolici Ion suma de 6 000,00 de lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică (f.d. 34).

25. Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, la 05 iunie 2024, prin intermediul poștei electronice (f.d. 40), Casa Națională de Asigurări Sociale a RM a depus apel (nemotivat) împotriva hotărârii din 07 mai 2024 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii primei instanțe cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care acțiunea depusă de Tricolici Ion să fie respinsă ca neîntemeiată (f.d. 41).

26. Conform scrisorii de expediere a actului judecătoresc nr.07-6-2-11017 din 19 septembrie 2024, Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani a remis, prin intermediul oficiului poștal, la adresa Casei Naționale de Asigurări Sociale a RM și anume: mun. Chișinău, str. Gh. Tudor nr.3, copia hotărârii motivate din 07 mai 2024 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani (f.d.53), iar potrivit avizului poștal de recepție nr.DS8020222225AS (f.d.54), a fost recepționată la 30 septembrie 2024.

27. Sub acest aspect, instanța de recurs precizează că art. 96 alin. (1) din Codul administrativ, reglementează o atare modalitate de comunicare a actelor judecătorești (a se vedea pct.16).

28. Conform art. 63, alin. (1) din Codul administrativ, calcularea termenelor în procedura administrativă se efectuează în conformitate cu prevederile art. 259-266 din Codul civil (în redacția actuală a Codului civil art. 383-390).

29. La rândul său, art. 385 din Codul civil prescrie în alin. (1) că, dacă începutul curgerii termenului este determinat de un eveniment sau moment în timp care va surveni pe parcursul zilei, atunci ziua survenirii evenimentului sau momentului nu se ia în considerare la calcularea termenului.

30. Astfel, cele menționate supra denotă faptul că, Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani și-a îndeplinit corespunzător obligația pozitivă de notificare a actului judecătoresc, iar termenul de 30 de zile prevăzut la art.232 alin.(2) din Codul administrativ, pentru prezentarea motivării apelului, a început să curgă din 01 octombrie 2024, ziua imediat următoare de la data notificării reprezentantului apelantului a hotărârii integrale a primei instanțe, care a expirat la data de 30 octombrie 2024 (zi de miercuri), inclusiv.

31. Însă, distinct acestor circumstanțe, Casa Națională de Asigurări Sociale a RM a prezentat Curții de Apel Chișinău motivarea apelului la 31 octombrie 2024, prin intermediul poștei electronice (f.d.59).

32. Drept urmare, prin încheierea din 05 noiembrie 2024 a Curții de Apel Chișinău, s-a declarat inadmisibil apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale a RM, împotriva hotărârii din 07 mai 2024 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, pe motiv că motivarea apelului a fost depusă după expirarea termenului prevăzut la art. 232 alin. (2) din Codul administrativ.

33. Analizând circumstanțele cauzei în raport cu argumentele recursului și cadrul legal aplicabil speței, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră justă soluția instanței de apel de declarare în temeiul art.236 alin.(2) lit.e) din Codul administrativ a cererii de apel depusă de Casa Națională de Asigurări Sociale a RM ca inadmisibilă, deoarece ultima nu s-a conformat prevederilor legale imperative și nu a prezentat instanței de apel cererea de apel motivată în termenul prevăzut la art.232 alin.(2) din Codul administrativ.

34. Or, după cum s-a menționat supra, hotărârea motivată a primei instanțe a fost notificată Casei Naționale de Asigurări Sociale a RM, încă la data de 30 septembrie 2024, însă apelanta până la expirarea termenului-limită (30 octombrie 2024, inclusiv), nu a prezentat Curții de Apel Chișinău apelul motivat, fapt ce a generat în consecință declararea acestuia inadmisibil în conformitate cu art.236 alin.(2) lit.e) din Codul administrativ.

35. La acest capitol se rețin dispozițiile art.24 alin.(1) din Codul administrativ, care stipulează că, participanții la procedura administrativă și procedura de contencios administrativ trebuie să își exercite drepturile și să își îndeplinească obligațiile cu bună credință, fără a încălca drepturile procesuale ale altor participanți.

36. Buna-credință prezumă că partea este obligată să respecte termenele prevăzute de lege, or, termenul de apel prevăzut la art.232 din Codul administrativ, este considerat un termen imperativ, absolut și peremptoriu, astfel că nerespectarea acestuia atrage ca consecință după sine decăderea părții din dreptul de a mai exercita această cale de atac.

37. Totodată, conform art.237 din Codul Administrativ, prevederile art.65 alin.(1)–(3) și (5) se aplică corespunzător pentru repunerea în termenul de apel și în termenul de prezentare a motivării apelului.

38. La rândul său, art.65 alin. (1) din Codul administrativ, stipulează expres că dacă o persoană, din motive independente de voința ei, nu a putut respecta un termen legal, atunci, la cerere, ea poate fi repusă în termen.

39. Din materialele dosarului rezultă că autoritatea publică recurentă nu a beneficiat de dreptul prevăzut la art. 65 alin. (1) din Codul administrativ și nu a solicitat instanței de apel repunerea în termenul de declarare a apelului, ori o asemenea solicitare în apelul motivat, depus peste termen, nu este inserată.

40. Sub acest aspect Colegiul notează că legiuitorul a instituit termen imperativ pentru exercitarea căii de atac, asigurând astfel stabilitatea raporturilor juridice dintre părți și evitarea incertitudinii pentru o perioadă îndelungată de timp, în care apar, derulează și se modifică o complexitate de relații dintre părți sub egida unor norme de drept distincte. Deci, admiterea exercitării unei căi de atac în afara termenului legal ar constitui o încălcare a

principiului legalității și securității raporturilor juridice și respectiv, o soluție inadmisibilă în conjunctura ordinii de drept naționale.

41. Cu referire la solicitarea din cererea de recurs a recurente de repunere în termenul de prezentare a motivării apelului, având în vedere normele legale menționate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție o consideră, la etapa dată, inadmisibilă, deoarece o astfel de cerere urma a fi depusă la instanța de apel care este competentă de a o examina.

42. Prin urmare, argumentele invocate în cererea de recurs sunt neîntemeiate și nu constituie temei de anulare a încheierii recurate, care este compatibilă cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil în sensul art.6 din CEDO.

43. În susținerea opiniei enunțate, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ amintește că art.6§1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor și a Libertăților Fundamentale ale Omului îi garantează fiecărei persoane dreptul de a sesiza o instanță cu orice contestație referitoare la drepturile și obligațiile sale cu caracter civil. În practica sa constantă, Curtea a reiterat că „dreptul la instanță”, la fel ca și dreptul de acces, nu are un caracter absolut. În această privință Curtea Europeană, în multe cauze similare, nu exclude ipoteza că interesele unei bune administrări a justiției pot să justifice impunerea unui termen de exercitare a căii de atac (cauza Bacev vs. fosta Republică Iugoslavă a Macedoniei; Kemp vs. Luxemburg; Diaz Ochoa vs Spania), în care CEDO a reiterat că termenul fixat de legea internă este o restricție ce guvernează accesul la justiție.

44. Din considerentele menționate și având în vedere faptul că încheierea instanței de apel este întemeiată și legală, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul și a menține încheierea contestată.

45. Ținând cont de cele expuse și în conformitate cu art. 243 alin. (1) lit. b) și alin. (2) din Codul administrativ,

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Respinge recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale a Republicii Moldova, împotriva încheierii din 05 noiembrie 2024 a Curții de Apel Chișinău.

Decizia este irevocabilă.

Președinte

Stela Procopciuc

Judecători

Ion Malanciuc

Diana Stănilă